Úradný vestník
Európskej únie

SK
Séria C

C/2024/7210

10.12.2024

**P10_TA(2024)0007**

# Námietka voči vykonávaciemu aktu: maximálne hladiny rezíduí cyprokonazolu

**Uznesenie Európskeho parlamentu z 18. septembra 2024 o návrhu nariadenia Komisie, ktorým sa menia prílohy II a III k nariadeniu Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 396/2005, pokiaľ ide o maximálne hladiny rezíduí cyprokonazolu a spirodiklofénu v určitých produktoch alebo na nich (D091952/05 – 2024/2759(RPS))**

(C/2024/7210)

*Európsky parlament,*

— so zreteľom na návrh nariadenia Komisie, ktorým sa menia prílohy II a III k nariadeniu Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 396/2005, pokiaľ ide o maximálne hladiny rezíduí cyprokonazolu a spirodiklofénu v určitých produktoch alebo na nich (D091952/05),

— so zreteľom na nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 396/2005 z 23. februára 2005 o maximálnych hladinách rezíduí pesticídov v alebo na potravinách a krmivách rastlinného a živočíšneho pôvodu a o zmene a doplnení smernice Rady 91/414/EHS ([1]), a najmä na jeho článok 14 ods. 1 písm. a) a článok 49 ods. 2,

— so zreteľom na nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 1107/2009 z 21. októbra 2009 o uvádzaní prípravkov na ochranu rastlín na trh a o zrušení smerníc Rady 79/117/EHS a 91/414/EHS ([2]), a najmä na jeho článok 4 ods. 1 a článok 4 ods. 2 prvý pododsek písm. a) a bod 3.6.4 prílohy II,

— so zreteľom na nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 178/2002 z 28. januára 2002, ktorým sa ustanovujú všeobecné zásady a požiadavky potravinového práva, zriaďuje Európsky úrad pre bezpečnosť potravín a stanovujú postupy v záležitostiach bezpečnosti potravín ([3]), a najmä na jeho článok 5 ods. 1,

— so zreteľom na články 11, 13, 168 a 191 Zmluvy o fungovaní Európskej únie (ďalej len „ZFEÚ“),

— so zreteľom na odôvodnené stanovisko prijaté Európskym úradom pre bezpečnosť potravín (ďalej len „EFSA“) 19. februára 2021 a uverejnené 22. marca 2021 ([4]),

— so zreteľom na záver k partnerskému preskúmaniu pesticídov, ktorý bol schválený EFSA 8. novembra 2010 a bol uverejnený 25. novembra 2010 ([5]),

— so zreteľom na stanovisko prijaté Výborom pre hodnotenie rizík Európskej chemickej agentúry 11. septembra 2015 ([6]),

— so zreteľom na článok 5a ods. 3 písm. b) a článok 5a ods. 5 rozhodnutia Rady 1999/468/ES z 28. júna 1999, ktorým sa ustanovujú postupy pre výkon vykonávacích právomocí prenesených na Komisiu ([7]),

— so zreteľom na článok 115 ods. 2 a 3 a 4 písm. c) rokovacieho poriadku,

([1]) Ú. v. EÚ L 70, 16.3.2005, s. 1.
([2]) Ú. v. EÚ L 309, 24.11.2009, s. 1.
([3]) Ú. v. ES L 31, 1.2.2002, s. 1.
([4]) Odôvodnené stanovisko úradu EFSA k preskúmaniu existujúcich maximálnych hladín rezíduí cyprokonazolu podľa článku 12 nariadenia (ES) č. 396/2005, Vestník EFSA (EFSA Journal) (2021) 19(3):e06483, https://doi.org/10.2903/j.efsa.2021.6483.
([5]) Záver EFSA z partnerského preskúmania účinnej látky cyprokonazol z hľadiska hodnotenia rizík pesticídov, EFSA Journal (Vestník EFSA) 2010;8(11):1897, https://doi.org/10.2903/j.efsa.2010.1897.
([6]) Stanovisko Výboru pre hodnotenie rizík s návrhom na harmonizovanú klasifikáciu a označovanie cyprokonazolu (ISO) na úrovni EÚ; (2RS,3RS;2RS,3SR)-2-(4-chlórfenyl)-3-cyklopropyl-1-(1H-1,2,4-triazol-1-yl)bután-2-ol, https://echa.europa.eu/documents/10162/6d98baeb-24aa-a683-28ec-d8adabee5461.
([7]) Ú. v. ES L 184, 17.7.1999, s. 23.

— so zreteľom na návrh uznesenia Výboru pre životné prostredie, verejné zdravie a bezpečnosť potravín,

A. keďže protesty poľnohospodárov, ktoré sa uskutočnili v prvom polroku 2024, mali ako jednu zo svojich hlavných požiadaviek spravodlivé a rovnaké zaobchádzanie s výrobkami dovážanými z tretích krajín, ktoré by sa mali riadiť rovnakými normami ako výrobky vyrábané v Únii;

B. keďže prijatie návrhu nariadenia Komisie by umožnilo pokračovať v dovoze do Únie, ktorý nie je v súlade s normami, ktoré poľnohospodári Únie dodržiavajú;

C. keďže takáto situácia by poľnohospodárov Únie v hospodárskej súťaži znevýhodnila;

D. keďže cyprokonazol je fungicíd triedy azolov, ktorý sa používa najmä na obilné plodiny, kávu, cukrovú repu, jablká, hrozno a arašidy;

E. keďže platnosť schválenia účinnej látky cyprokonazol uplynula 31. mája 2021; keďže žiadosť o obnovenie bola podaná v septembri 2018, ale v decembri 2018 bola stiahnutá; keďže všetky autorizácie prípravkov na ochranu rastlín s obsahom cyprokonazolu boli zrušené;

F. keďže cyprokonazol je klasifikovaný v súlade s nariadením Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 1272/2008 ([8]) ako reprodukčne toxická látka kategórie 1B, toxický pri požití (akútna toxicita 3), toxický pre pečeň (STOT RE 2), ako aj veľmi toxický pre vodné organizmy (akútna vodná toxicita 1) a veľmi toxický pre vodné organizmy s dlhodobými účinkami (chronická vodná toxicita 1) ([9]);

G. keďže cyprokonazol patrí do skupiny triazolov blokujúcich biosyntézu ergosterolu, a preto môže spôsobovať narušanie endokrinného systému ([10]); keďže úrad EFSA neposúdil jeho potenciál narušať endokrinný systém podľa vedeckých kritérií určovania vlastností narušajúcich endokrinný systém stanovených v nariadení Komisie (EÚ) 2018/605 ([11]), ktoré sa uplatňuje od 10. novembra 2018; keďže účinky týkajúce sa endokrinného systému sa často prejavujú pri nízkych dávkach a látky narušajúce endokrinný systém často nemajú bezpečnú prahovú hodnotu ([12]);

H. keďže čoraz väčší počet publikácií zdôrazňuje, že azolové fungicídy sú významnou príčinou rastúceho výskytu environmentálnej rezistencie týkajúcej sa druhu Aspergillus spp ([13]); keďže Komisia požiadala EFSA, aby posúdil vplyv používania azolových fungicídov, iných ako humánnych liekov, na vývoj druhov Aspergillus spp. rezistentných voči azolu; keďže požadovaná vedecká správa ešte nebola uverejnená a jej dokončenie sa očakáva až v decembri 2024 ([14]);

I. keďže je preto vhodné vypustiť existujúce maximálne hladiny rezíduí (MRL) stanovené pre cyprokonazol v prílohe II k nariadeniu (ES) č. 396/2005 v súlade s článkom 17 uvedeného nariadenia, podľa ktorého má Komisia vypustiť MRL, ktoré sú stanovené v prílohách II a III k uvedenému nariadeniu, na štandardnú hodnotu 0,01 mg/kg alebo príslušný kvantifikačný limit bez vyžiadania stanoviska EFSA pre účinnú látku, ak bolo jeho povolenie zrušené;

J. keďže však Komisia v návrhu nariadenia Komisie navrhuje zachovať MRL veľkého množstva produktov (obilniny, semená, mäso, pečeň a obličky) nad príslušným kvantifikačným limitom alebo štandardnou hodnotou MRL 0,01 mg/kg na základe MRL stanovených Komisiou pre Codex Alimentarius (hodnoty CXL);

([8]) Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 1272/2008 zo 16. decembra 2008 o klasifikácii, označovaní a balení látok a zmesí, o zmene, doplnení a zrušení smerníc 67/548/EHS a 1999/45/ES a o zmene a doplnení nariadenia (ES) č. 1907/2006 (Ú. v. EÚ L 353, 31.12.2008, s. 1).

([9]) https://www.echa.europa.eu/sk/substance-information/-/substanceinfo/100.130.443.

([10]) Závery EFSA z 8. novembra 2010 z partnerského preskúmania pesticídov; Draskau, M. K., a Svingen, T., Azole Fungicides and Their Endocrine Disrupting Properties: Perspectives on Sex Hormone-Dependent Reproductive Development (Azolové fungicídy a ich vlastnosti narušajúce endokrinný systém: Z hľadiska reprodukčného vývoja závislého od pohlavných hormónov), Frontiers in Toxicology 2022, 4:883254, https://doi.org/10.3389/ftox.2022.883254.

([11]) Nariadenie Komisie (EÚ) 2018/605 z 19. apríla 2018, ktorým sa mení príloha II k nariadeniu (ES) č. 1107/2009 stanovením vedeckých kritérií určovania vlastností narušajúcich endokrinný systém (Ú. v. EÚ L 101, 20.4.2018, s. 33).

([12]) EFSA Scientific Report of the Endocrine Active Substances Task Force (Vedecká správa pracovnej skupiny EFSA pre endokrinné aktívne látky), EFSA Journal (Vestník EFSA) 2010; 8(11):1932, https://doi.org/10.2903/j.efsa.2010.1932.

([13]) Zhang, J., Jimenez, L. L., Snelders, E., Debets, A. J. M., Rietveld, A. G., Zwaan, B. J., Verweij, P. E., Schoustra, S. E., Dynamics of *Aspergillus fumigatus* in Azole Fungicide-Containing Plant Waste in the Netherlands (2016-2017) (Rozvoj druhu Aspergillus fumigatus v rastlinnom odpade obsahujúcom azolové fungicídy pozorovaný v Holandsku), Applied and Environmental Microbiology 2021, 87:e02295 – 20, https://doi.org/10.1128/AEM.02295-20; Dánsky výbor pre životné prostredie a potraviny o rezistencii proti azolu, https://www.ft.dk/samling/20181/almdel/MOF/bilag/407/2016336.pdf; Snelders, E., Camps, S. M. T., Karawajczyk, A., Schaftenaar, G., Kema, G. H. J., van der Lee, H. A., et al., Triazole Fungicides Can Induce cross-Resistance to Medical Triazoles in Aspergillus fumigatus (Triazolové fungicídy môžu spôsobiť krížovú rezistenciu druhu Aspergillus fumigatus voči triazolom používaným v medicíne). PLoS ONE 2012, článok 7 ods. 3: e31801. https://doi.org/10.1371/journal.pone.0031801.

([14]) https://open.efsa.europa.eu/question/EFSA-Q-2022-00040.

K. keďže Komisia navrhuje stanoviť MRL na úrovni hodnôt CXL pre hrach (bez strukov), fazuľu, hrach, jačmeň, pohánku a iné pseudoobilniny, kukuricu, proso, ovos, raž, pšenicu, kávové zrná a korene cukrovej repy, svalovinu a tuk ošípaných, hovädzieho dobytka, oviec, kôz a koní a svalovinu, tuk a pečeň hydiny, mlieko hovädzieho dobytka, oviec, kôz a koní a vtáčie vajcia; keďže to znamená, že MRL pre pečeň a obličky ošípaných, hovädzieho dobytka, oviec, kôz a koní by sa udržiavali na súčasných úrovniach 0,5 mg/kg, v prípade semien repky olejnej 0,4 mg/kg a v prípade sójových bôbov 0,07 mg/kg; keďže v prípade všetkých ostatných produktov, pre ktoré neexistujú hodnoty CXL ani dovozné tolerancie, sa MRL znižujú na kvantifikačné limity špecifické pre daný produkt, ktoré sa pohybujú od 0,01 do 0,05 mg/kg;

L. keďže v roku 2024 Komisia znížila MRL tiaklopridu, účinnej látky klasifikovanej ako reprodukčne toxická kategórie 1B, na príslušný kvantifikačný limit, pričom tvrdila, že „dovtedy, kým úrad nevypracuje závery tohto dodatočného posúdenia rizika [v súvislosti s účinkami súvisiacimi s endokrinným systémom], a vzhľadom na dostupné relevantné informácie, pokiaľ ide o potenciálne škodlivé účinky na ľudské zdravie, je vhodné dočasne znížiť MRL ... [pre tieto výrobky]“ ([15]);

M. keďže v nariadení (ES) č. 396/2005 sa v odôvodnení 5 stanovuje, že prítomnosť rezíduí by nemala dosahovať úrovne predstavujúce neprijateľné riziko pre ľudí a v relevantných prípadoch aj pre zvieratá;

N. keďže v článku 4 ods. 2 prvom pododseku písm. a) nariadenia (ES) č. 1107/2009 sa stanovuje, že rezíduá prípravkov na ochranu rastlín nemajú žiadny škodlivý účinok na zdravie ľudí vrátane zraniteľných skupín alebo na zdravie zvierat pri zohľadnení známych kumulatívnych a synergických účinkov; keďže v bode 3.6.4 prílohy II k uvedenému nariadeniu sa stanovuje, že účinná látka klasifikovaná v súlade s nariadením (ES) č. 1272/2008 ako reprodukčne toxická kategórie 1A alebo 1B sa neschváli s výnimkou prípadu, keď „rezíduá príslušnej účinnej látky [...] v potravinách a krmive neprekračujú štandardné hodnoty stanovené v súlade s článkom 18 ods. 1 písm. b) nariadenia (ES) č. 396/2005“; keďže v článku 18 ods. 1 písm. b) nariadenia (ES) č. 396/2005 sa stanovuje štandardná hodnota 0,01 mg/kg;

O. keďže v článku 3 ods. 2 písm. g) nariadenia (ES) č. 396/2005 sa uvádza, že dovozná tolerancia znamená MRL stanovenú pre dovážané výrobky, pokiaľ „nie je používanie aktívnej látky v prípravku na ochranu rastlín pre daný výrobok povolené v Spoločenstve z iných dôvodov ako dôvodov verejného zdravia v súvislosti so špecifickým výrobkom a špecifickým používaním“; keďže cyprokonazol tieto kritériá nespĺňa, pretože bol zakázaný zo zdravotných dôvodov, keďže je klasifikovaný ako reprodukčne toxická látka kategórie 1B;

P. keďže v článku 5 ods. 1 nariadenia (ES) č. 178/2002 sa stanovuje, že potravinovým právom sa má sledovať jeden alebo viacero všeobecných cieľov vysokej úrovne ochrany života a zdravia ľudí a ochrany záujmov spotrebiteľa, vrátane čestných postupov v obchode s potravinami, berúc do úvahy, ak to bude potrebné, ochranu zdravia zvierat, dobrých životných podmienok zvierat, zdravia rastlín a životného prostredia;

Q. keďže Komisia vo svojom oznámení z 20. mája 2020 s názvom stratégia Z farmy na stôl v záujme spravodlivého, zdravého potravinového systému šetrného k životnému prostrediu ([16]) oznámila, že „EÚ bude podporovať celosvetový prechod na udržateľné agropotravinové systémy v súlade s cieľmi tejto stratégie a cieľmi udržateľného rozvoja“ a že „EÚ môže pomocou tejto stratégie zohrávať kľúčovú úlohu pri určovaní svetových štandardov“; keďže Komisia v stratégii výslovne uviedla, že „predpokladom udržateľnejšieho potravinového systému EÚ je, aby aj naši obchodní partneri prechádzali na čoraz väčšmi udržateľné postupy. EÚ so zámerom podporovať postupný prechod na používanie bezpečnejších prípravkov na ochranu rastlín zváži (v súlade s pravidlami WTO a na základe posúdenia rizík) preskúmanie dovozných tolerancií na látky, ktoré spĺňajú ‚hraničné kritériá‘ a predstavujú vysoký stupeň rizika pre ľudské zdravie“;

R. keďže prax stanovovania vysokých MRL podporuje dvojitý štandard medzi poľnohospodármi Únie a poľnohospodármi v tretích krajinách, pretože poľnohospodári z krajín mimo Únie môžu naďalej vyrábať príslušné potraviny, pri ktorých výrobe používajú cyprokonazol, a vyvážať ich do Únie, čo stavia poľnohospodárov z Únie do konkurenčnej nevýhody; keďže na druhej strane používanie tohto pesticídu ohrozuje zdravie poľnohospodárskych pracovníkov, zdravie bežného obyvateľstva a životné prostredie v producentských krajinách;

S. keďže v článku 191 ods. 2 ZFEÚ sa stanovuje zásada predchádzania škodám a prevencie ako jedna zo základných zásad Únie;

T. keďže Komisia musí chrániť životné prostredie a európskych občanov na základe dostupných vedeckých informácií s využitím povinností a právnych možností, ktoré stanovujú nariadenia (ES) č. 396/2005 a (ES) č. 178/2002, s cieľom zabezpečiť vysokú úroveň ochrany zdravia ľudí a zvierat a životného prostredia;

([15]) https://ec.europa.eu/transparency/comitology-register/screen/documents/089880/5/consult?lang=sk.
([16]) COM(2020)0381.

U. keďže navrhované MRL nechránia zdravie občanov v Európe, a preto sú v rozpore s nariadeniami (ES) č. 396/2005 a (ES) č. 178/2002;

V. keďže MRL by sa nemali stanovovať pre účinné látky, ktoré nie sú schválené v Únii z dôvodu obáv o zdravie; keďže preto by sa žiadne hodnoty CXL prekračujúce príslušný kvantifikačný limit alebo štandardnú hodnotu 0,01 mg/kg nemali považovať za bezpečné pre spotrebiteľov, pretože cyprokonazol je klasifikovaný ako reprodukčne toxická látka kategórie 1B;

W. keďže pri stanovovaní MRL je potrebné zohľadniť kumulatívne a synergické účinky a je nanajvýš dôležité naliehavo urýchliť vývoj vhodných metód na toto hodnotenie;

1. vznáša námietku voči prijatiu návrhu nariadenia Komisie;

2. domnieva sa, že návrh nariadenia Komisie nie je v súlade s cieľom a obsahom nariadení (ES) č. 396/2005 a (ES) č. 178/2002, ani s nariadením (ES) č. 1107/2009 vrátane bodu 3.6.4 jeho prílohy II;

3. žiada Komisiu, aby uplatnila zásadu predchádzania škodám a prevencie a stiahla svoj návrh nariadenia a aby preložila výboru nový návrh;

4. vyzýva Komisiu, aby predložila výboru nový návrh nariadenia, ktorým sa všetky maximálne hladiny rezíduí cyprokonazolu znížia na úrovne kvantifikačného limitu alebo na štandardnú hodnotu 0,01 mg/kg pri všetkých použitiach, a aby všetky žiadosti o dovozné tolerancie zamietla;

5. berie na vedomie, že EFSA pracuje na vyvinutí metód posudzovania kumulatívnych rizík, ale zároveň konštatuje, že problém posudzovania kumulatívnych účinkov pesticídov a rezíduí je známy už desaťročia; žiada preto EFSA a Komisiu, aby tento problém riešili ako mimoriadne naliehavú záležitosť;

6. poveruje svoju predsedníčku, aby postúpila toto uznesenie Rade, Komisii a vládam a parlamentom členských štátov.